

ISPOVIJED SAKRAMENAT POMIRENJA I OZDRAVLJENJA

1. Uvodne misli

Ispovijed je znamo jedan od sedam svetih sakramenata naše Crkve (i to navodi se kao 4. po redu!), Vjerujem da smo o ovom sakramentu dovoljno poučeni i da znamo puno toga, barem ono što je najvažnije. No važnije je da ga u svom vjerničkom životu što plodonosnije slavimo. Primati, odnosno slaviti ovaj sakrament nije nimalo lako. Ovaj sakrament je danas zamjećujemo kod mnogih kršćana-katolika u velikoj krizi. Mnogi ne shvaćaju zašto baš pred čovjekom (biskupom, svećenikom) koji je čovjek kao i ja iznositi, priznavati svoje najintimnije osjećaje i događaje. To mnogima čini teškoću i u pogledu shvaćanja i prakticiranja ovog sakramenta. Odmah moramo pripomenuti da je to zato jer je valjano zaređeni svećenik zapravo predstavnik Crkve koja je od Isusa Krista dobila taj mandat opraštanja. No, s druge pak strane, hvala Bogu, da imamo naše Međugorje koje je kao to mnogi mogu posvjedočiti najveća ispovjedaonica na svijetu, gdje su toliki našli milost, ozdravili i na duši i na tijelu, tj. ponovno otkrili sve blagodati i svu ljepotu ovoga sakramenta.

Govoriti o ovome sakramentu nije nimalo lako pogotovu ne ovako uklatko. Ali, unatoč svemu u svome izlaganju i promišljanju, neću reći možda ništa novoga i što ne biste na ovaj ili onaj način već znali, ali pokušat ću ovim mislima barem potaknuti i sebe i vas ovih dana, kad ništa, a onda da barem malko intenzivnije razmišljamo o ovome sakramentu i o njegovoj nezamjenjivoj i nenadomjestivoj ulozi i važnosti za nas vjernike-katolike.

2. Naziv

Ovim sakramentom dobiva se oprostjenje svih grijeha počinjenih poslije našega krštenja. Slaveći ga blagoslovljeno po njemu se događa naše pomirenje s Bogom i Crkvom, tj. s ljudima. Pripada među sakramente ozdravljanja, zato se naziva i **sakramentom ozdravljenja**, ali rabe se i drugi nazivi kako: **sakrament obraćenja**, **pokore**, **ispovijedi**, **oprostjenja**, **pomirenja**... Sakrament obraćenja, jer sakramentalno ostvaruje Isusov poziv na obraćenje; **sakrament pokore** jer posvećuje osobni i zajednički put obraćenja i kajanja kršćana; **sakrament ispovijedi** jer se događa priznanje ili ispovijed grijeha pred svećenikom, što je također bitni element ovoga sakramenta; **sakrament oproštenja** jer po svećenikovu sakramentalnom odrješenju sam Bog daje pokorniku "oprostjenje i mir"; te **sakrament pomirenja** jer daruje grešniku ljubav Boga pomiritelja.

3 . Dijelovi sakramenta i što je potrebno za valjanost sakramenta

Ispovijed je, uostalom kao i svi sakramenti naše Crkve, bogoslužni čin za koji se valja prethodno dobro i temeljito pripremiti kako bismo ga mogli blagoslovljeno slaviti. Dakle, prije Ispovijedi potrebno je najprije pomno ispitati svoju savjest prema Božjim i crkvenim zapovijedima; prema Isusovoj zapovijedi ljubavi; prema glavnim i tuđim grijesima; prema grijesima protiv Duha Svetoga; prema Očenašu, Vjeronanju, prema u nebo vapijućim grijesima i sl. Valja nam se preispitati gdje smo, na koji načini u kojoj mjeri sagriješili: mišlju, riječju, djelom ili propustom i nemarom. Zatim je prije svega potrebno sa strane pokornika iskreno **priznati** grijehe, tj. ispovjediti ih. Za teške grijehe potrebno je reći i broj, ali i okolnosti koje mogu utjecati na težinu i vrstu grijeha (npr. ukrasti je uvijek zlo, ali nije isto otuđiti nekome bogatome nešto ili nekome siromahu, nije isto kad se dogodi krađa iz slabosti ili kad netko stalno krasti; nije isto ukrasti 5,10 kn,-- ili 1.000, nekoliko tisuća, milijun kn i sl... ; nije isto raniti i povrijediti nenamjerno ili namjerno s predumišljajem tj. svjesno i dogovorno. Zatim pobuditi najdublju bol u duši, tj. **kajanje** i osuditi grijeh što smo uvrijedili Boga i bližnjega; čvrsto **odlučiti** da u buduće nećemo više griješiti; na kraju slijedi **svećenikovo driješenje** ili aposlucija te naše prihvaćanje i izvršenje određene **pokore** za grijehe. Također uvijek treba dati i **zadovoljštinu** tj. nadoknaditi štetu nanесenu grijehom. Npr. vratiti ukradene stvari, popraviti dobar glas oklevetanom, izliječiti rane... i sl. To je vanjska forma sakramenta. No ono što se događa na razini našega duha je **metanoia** (gr.), tj. naše nutarnje obraćenje i promjena i misli, i riječi, i djela, tj. naše cjelokupno biće treba biti obuhvaćeno milošću obraćenja: srce, duh i tijelo, naša svjesnost. To je taj početak naše istinske preobrazbe i suobličenja Kristu. Ispovijed nije i ne smije biti, kako to nažalost mnogi čine, samo puko mehaničko „nabrajanje“ grijeha, već to uvijek mora biti brižno nastojanje i traganje da se usavrši krsna milost od koje kršćanin nikad ne smije otpasti. Ali zbog naših slabosti događa se i taj pad i otpad, kad izgubimo osobnu krsnu kartu napisanu Kristovom Krvlju i da uprljamo krsnu haljinu nevinosti i besmrtnosti. Ta Bog je računao s našom slabom ljudskom naravi i zato nam je dao ovaj sakrament ispovijedi koja nam jedino može vratiti tu krsnu milost, nevinosti i besmrtnost, radost djeteta Božjega. „*Kršćanine, postani ono što jesi!*“ (sv. Augustin).

4. Biblijsko utemeljenje

Biblijsko utemeljenje sakramenta ispovijedi Katolička Crkva nalazi u Isusovoj moći otpuštanja grijeha: „*Vlastan je Sin Čovječiji na zemlji otpuštati grijehe.*“ (Mk 2,10); „*A ženi reče: Oprošteni su ti grijesi!*“ (Lk 7,48), te poslanjem što ga je on predao svojim učenicima kad im je rekao: »*Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.* - te nastavio – „*Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im*« (Iv 20,21.23). Sudioništvo apostola u Isusovoj moći opraštanja grijeha izvodi se i iz onih Isusove riječi koje je Krist Gospodin rekao Petru: »*Tebi ću dati ključeve kraljevstva*

nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima, a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima« (Mt 16,19). Stoga Katolička Crkva drži da je pomirenje s Crkvom neodvojivo od pomirenja s Bogom. Mi tražimo od Boga oprost, ali i dajemo oprost iz svoga srca. To uvijek ide jedno s drugim. Ovdje se odmah postavlja i ono pitanje koje su apostoli postavili Kristu: koliko puta oprostiti? Naime kod Židova je bio zakon oprostiti do 7 puta. A Krist kaže ne samo 7 puta nego 77 puta 7, a to drugim riječima znači uvijek i beskonačno (jer sjetimo se kako i Bog nama ne oprašta na rate!). Uostalom i u Očenašu molimo: „*Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim...*“. Sukladno ovoj spoznaji možemo reći da onaj tko ne oprašta svome bližnjemu, svome bratu, tj. onome tko nas je uvrijedio, nanio neko zlo, nepravdu, ranio grijehom, taj ne ispunja onaj osnovni preduvjet da Bog njemu oprost, tj. da se dobro ispovjedi. Ukoliko to nismo u stanju učiniti u svome srcu trebamo se moliti za tu milost. Jer „*Onoga dana kad ne budemo gorjeli ljubavlju i praštanjem, mnogi će umrijeti od studeni!*“ (Mauriac).

Pr. Ima doista toliko dirljivih primjera o opraštanju. Tako jedan duh. pisac donosi ovu priču o Kainu i Abelu. Naime Kain i Abel se susreću u vječnosti. Kain će Abelu: „*I brate, jesi li mi oprostio?* „*A što ti trebam oprostiti, upita Abel?* „*Pa ubio sam te*“, reče Kain. „*Brate, doista se toga ne sjećam*“, odgovori Abel. Ili neki dan iz Večernjaka majka onog ubijenog mladića na Jarunu izjavi: „*Ja praštam ubojici i žalim ga. Dala bi mu krunicu!*“

5. Povijesni razvoj

U Katoličkoj Crkvi i ovaj sakrament je prošao kroz značajan povijesni razvoj. Pomirenje kršćana, koji su nakon krštenja počinili teške grijeh (obično se navode idolopoklonstvo, ubojstvo i preljub) bilo je povezano s vrlo strogim mjerama. Takvi su pokornici morali vršiti i javnu pokoru (jer su to bili i javni grijesi) koja je mogla trajati i više godina prije nego prime službeno pomirenje. Povijest Crkve bilježi da se u nekim se krajevima takvo pomirenje moglo dobiti samo jednom u životu, što znači ako se isti grijeh i zlo ponovi više nije bilo moguće dobiti oprost i pomirenje.

Od 7. stoljeća irski misionari, potaknuti primjerom istočnih monaha, u kontinentalnu Europu uvode praksu »privatne« pokore, koja nije zahtijevala javno vršenje pokorničkih djela. Od tada se ovaj sakrament, kako na Istoku tako i na Zapadu, vrši tajno između pokornika i svećenika. Takav se oblik sakramenta pomirenja u Katoličkoj Crkvi u glavnim crtama održao i do danas. Svećenik u svemu nema posredničku ulogu u odnosu na Boga, već samo u odnosu na Crkvu, kojoj je Krist povjerio vršiti njegova otajstva opraštanje grijeha.

6. Obred pomirenja i službenici sakramenta

Katolička Crkva drži da se taj čin pomirenja dogaća po vjeri „*Vjera te je tvoja spasila*“, koju vidljivo označuju sakramenti krštenja i pomirenja (ispovijedi), pri čemu je nužna uloga svećenika kao predstavnika Crkve. Ovdje valja napomenuti kako mi ispovijedamo u jednom članku našeg Vjerovanja: „*Vjerujem u oprostjenje grijeha*“, tj. ja vjerujem da mi Bog u svojoj ljubavi i dobroti oprašta kad god svoje grijehe iskreno i ponizno pred njim priznam; kad se za njih skrušeno kajem i kad uz Božju milost činim sve što je u mojoj moći da živim kao dijete Božje, dijete svijetla u Božjoj milosti i radosti. Dakle, u sakramentu pomirenja ili ispovijedi događa se pomirenje s Bogom i pomirenje s Crkvom. Vjeru u oprostjenje grijeha valja nam obnavljati i utvrđivati, posebno pak osobe s većim ili pak manjim skrupulama i koje uvijek iznova sumnjaju i pitaju: „*Nisam siguran je li im Bog oprostio?*“

7. Temeljno ustrojstvo sakramenta ispovijedi

Sakrament ispovijedi u katoličkom nauku sastoji se od dva bitna elementa. Jedan od njih predstavljaju čini čovjeka koji se pod djelovanjem Svetoga Duha obraća. Ti čini uključuju kajanje, ispovijed i zadovoljštinu. Drugi element predstavlja Božje djelovanje po zahvatu Crkve koja po biskupu i njegovim prezbiterima u ime Isusa Krista daje oprostjenje grijeha i određuje način pokore i zadovoljštine. Grešnik je tako izliječen i ponovno vraćen u crkveno zajedništvo. Sjetimo se samo onog evanđeoskog bisera o Dobrom Ocu izgubljenom sinu...

8. Obaveza tajnosti ispovijedi

Crkva izjavljuje da je svaki svećenik koji prima ispovijedi obvezan, pod prijetnjom najstrožih kazni (ekskomunikacije), obdržavati posvemašnju ispovijedanu tajnu o grijesima koje mu je pokornik ispovjedio. Nije mu dopušteno ni na koji način govoriti ni o onome što je u ispovijedi saznao niti pak o životu pokornika. Zabranjeno je i svako snimanje ili neko drugačije prenošenje sadržaja ispovijedi. Ispovjedna tajna, koja ne dopušta nikakvih izuzetaka, zove se "**sakramentalni pečat**". Naime, ono što je pokornik očitovao svećeniku ostaje "zapečaćeno" sakramentom. No, valja nam pripomenuti da ispovjedna tajna obvezuje i sve one koji bi se mogli naći u situaciji da čuju tuđu ispovijed, ali i penitente, tj. pokornike koji se ispovijedaju da se o tome ništa i nikome ne govore izvan sv. ispovijedi.

9. Svrha i učinak sakramenta

Svrha i učinak ovog sakramenta je, pomirenje s Bogom i s ljudima. Oni koji primaju sakrament Pokore raskrajana i ponizna srca i s vjerničkim raspoloženjem, postižu "*mir i spokoj savjesti zajedno s jakom duhovnom utjehom*". Zato, ovaj sakrament donosi istinsko "duhovno uskrsnuće"; vraća dostojanstvo i

dobra života djece Božje, Božje posinstvo koje smo dobili na sv. krštenju. Dakle, oni koji pristupaju sakramentu pokore primaju od Božjeg milosrđa oprost uvrede učinjene Bogu i ujedno se pomiruju s Crkvom. No po oprostjenju pokornik se pomiruje i sa samim sobom u najintimnijoj dubini svoga bića, gdje ponovo dobiva vlastitu unutarnju istinu; pomiruje se s ljudima koje je na bilo koji način uvrijedio i ranio, ali miri se čitavim svemirom („*sa svim stvorenjem*“ rekao bi sv. Franjo). Na taj način sakrament ispovijedi ne ozdravlja samo jednoga grješnika, nego ozdravljajući njega ozdravlja i cijelo Kristovo mistično tijelo, a to je Crkva.

10. Zadaci vjernika kod ispovijedi

Kajanje je na prvome mjestu. To je "*bol duše i osuda počinjenog grijeha s odlukom više ne grijesiti*". Priznanje grijeha svećeniku, bitni je dio sakramenta Pokore: "*Pokornici moraju u ispovijedi nabrojiti sve smrtnne grijeha (a smrtni su jer ubijaju u nama milioni život djece Božje koji smo dobili na krštenju!) kojih su svjesni nakon što su se pomno ispitali, čak i ako je riječ o najtajnijim grijesima i počinjenim samo protiv određenih Božjih zapovijedi. Ti potajni grijesi teže i više ranjavaju dušu te su opasniji od onih koji se čine javno*". Kad Kristovi vjernici ispovijedaju Bogu sve grijeha kojih se sjećaju, sve ih bez sumnje predočuju Božjem milosrđu moleći da im Bog oprost. Naprotiv, koji rade drugačije, tj. svjesno zataje neki teški grijeh, ne podlažu božanskoj dobroti koja bi im mogla po svećeniku oprostiti, čine nevaljanu sv. ispovijed ili svetogrđe. Jer "*ako se bolesnik stidi otkriti liječniku ranu, ovaj mu ih ne može liječiti jer ih ne poznaje*". Prema crkvenoj zapovijedi, "*svaki vjernik koji je došao do zrele dobi treba se ispovjediti, najmanje jedanput godišnje, osobito teške grijeha kojih je svjestan*". No svjesni kršćanin vjernik neće nikada hotimično živjeti u smrtnom ili teškom grijehu. Treba uvijek što je moguće prije poći i pomiriti se s Bogom! (*Uostalom kad nas boli zub ili kad smo ozbiljnije bolesni ne čekamo ni dana. Odmah tražimo sebi pomoć, lijek*). Tko je svjestan da je učinio jedan smrtni grijeh, ne smije primiti svetu pričest i učiniti svetogrđe, pa makar osjećao veliku bol i kajanje, a da prethodno nije primio sakramentalno odrješenje (osim ako se radi o teškom razlogu, a nije mu nikako moguće pristupiti svećeniku). Propis naše Crkve je da se i djeca trebaju najprije pripustiti sakramentu pokore, ispovijedi prije nego po prvi put prime svetu pričest.

11. Zadovoljština

Mnogi grijesi nanose štetu bližnjemu. Treba učiniti što je moguće da se šteta nadoknadi (npr. vratiti ukradene stvari, popraviti dobar glas oklevetanome, izliječiti rane i sl.). To je zahtjev same pravednosti. Osim toga grijeh ranjava i slabi samoga grešnika, kao i njegove odnose s Bogom i bližnjima. Odrješenje briše grijeh, ali ne popravlja sve nered, odnosno posljedice što ih je grijeh uzrokovao. Grešnik, nakon što je rasterećen od grijeha, još treba ponovno steći puno duhovno zdravlje.

Mora, dakle, učiniti nešto više da ispravi svoje krivnje: na prikladan način treba "zadovoljiti" (dati Bogu zadovoljštinu za svoje grijeh) ili "okajati" svoje grijeh.

12. Zajednička ispovijed i zajedničko- skupno odrješenje

U slučaju teške potrebe, može se pribjeći zajedničkom slavlju pomirenja s općom ispovijedi i skupnim odrješenjem. Takva teška potreba može se pojaviti kada prijete neposredna smrtna opasnost, a jedan ili više svećenika nemaju dovoljno vremena da saslušaju ispovijed svakoga pokornika (izvanredne prilike, opasnost od rata, neke katastrofe i sl.). Teška potreba može biti i onda kad, s obzirom na broj pokornika, nema na raspolaganju dovoljno ispovjednika da u primjereno vrijeme saslušaju pojedinačne ispovijedi, tako da bi pokornici, bez svoje krivnje, bili prisiljeni dugo vremena ostati bez sakramentalne milosti ili svete pričesti. U tom slučaju, za valjanost odrješenja, vjernici moraju odlučiti da će u što skorijem vremenu svoje grijeh pojedinačno i osobno kod svećenika ispovjediti čim za to bude prigoda.

Evo, da se podsjetimo ovo bi bilo ukratko što nam priručnici, katekizmi kažu o ovome sakramentu.

A sada u drugom dijelu govorit ćemo o tome treba li nam ispovijed koja je sve više u krizi kod suverenog kršćanima- vjernika, ili nam treba možda više psihoterapija koja je sve više u modi, a nažalost i u potrebi kod suvremenoga čovjeka.

Dakle, dilema je: ISPOVIJED ILI PSIHOTERAPIJA?

1. Ispovijed ili psihoterapija

Evo, svjedoci smo danomice razorne snage grijeha i mržnje u svijetu. Međutim, u svijesti suvremenoga čovjeka grijeh više ne postoji kao stvarnost. Nema grijeha. Sve se može i sve je dozvoljeno, mnogima je životno načelo. Današnji čovjek, pa i vjernik, želi grijeh izbrisati iz svoje svijesti. Ne želi ni prihvatiti niti pak priznati svoju krivnju. Za sve životne promašaje krivi su drugi. Jednom se za to optužuje genetika, obiteljsko stablo, obiteljski odgoj; drugi put je kriva i okolina u kojoj čovjek izrasta, koja mu hito-ne htio utiskuje svoj biljeg...itd. Dakle, mnogima je postao stil života uvijek u drugima tražiti ispriku za svoje životne pogriješke i promašaje (ili kao to netko slikovito i šaljivo reče: „*moj grijeh, moj preveliki grijeh, ali uvijek na tuđa prsa!*“).

Pr. Oca koji je došao svome župniku uplatiti sv. misu za svoga pokojnoga sina. „*Pa, on je živ. Ja sam ga malo prije susreo na ulici*“. „*Je, oče, živ je, ali samo kao ljudska spodoba. On je duhovno - u duši već odavno mrtav!*“. Evo svakodnevno gledamo oko sebe sve više i više „ljudskih olupina“, onih koji su posrnuli pod teretom zla, grijeha; klonuli pod teretom života, koji su postali bezvoljni, traže

„utjehu“ i rješenje za svoje životne promašaje u onome što čovjeka još više unesrećuje: u alkoholu, drogi, kocki, nemoralu, nasilju, kod kojekakvih sumnjivih „iscjelitelja“ i sl. Liječničke ordinacije i naše klinike su sve punije, a psihijatri, psihoanalitičari i psiholozi sve zaposleniji. No unatoč svekolikom napretku medicinske znanosti zamjećujemo, kako je pomoć i s te strane mala, nedostatna, a često bespomoćna i nikakva.

S druge pak strane ispovijed kao sakrament je kao sredstvo pomirenja, oprosta grijeha i ozdravljenja cjelovitog suvremenog čovjeka danas uvelike zanemarena, a negdje posve i nestala. Budući da grijeh u svijestima mnogih ne postoji, nema onda ni krivnje, pa prema tome ni potrebe da se nekome nešto ispovijeda ili prizna. Budući da je ispovjedna praksa na Zapadu gotovo zamrla, mnogi svećenici redovito ne ispovijedaju, nemaju koga (a svi idu na pričest!). Ako netko želi ispovijed, treba se unaprijed najaviti i to je praksa uglavnom kod redovnika (ako ih još ima!). Ali zato su psihijatrijske klinike svakodnevno sve punije; psihijatri su i psihoanalitičari prezaposleni. Treba se uvijek naravno puno unaprijed najaviti za termin i za skupe novce pokušati tražiti lijeka i mira svojoj bolesnoj duši i psihi, ali i bolesnu tijelu. Jer se bolesna duša i duh odražavaju i na tijelo („*Zdrav duh u zdravu tijelu*“, govorili su stari Latini). Dakle, „*namjesto ispovjedaonice današnjem čovjeku potrebniji je psihijatrijski kauč; namjesto ispovijedi hipnoza, kad pacijenti govore liječniku sve svoje problem*“. Ali na kraju čovjek ostaje prikraćen za ono bitno što jedino može čuti u ispovijedi, što je Isus rekao onome uzetome, komu grijeh bijaše uzrokom i razlogom njegove paraliziranosti, bolesti: ‘Oprošteni su ti grijesi. Uzmi svoju postelju i idi!’“ A jedino svećenik može reći i kaže, jer mu je to dano: ‘*Ja te odrješujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!*’ Evo, upravo to ne može izgovoriti ni jedan psiholog, psihijatar, ni psihoanalitičar, ni jedan liječnik niti bilo koji „iscjelitelj“. To je pridržano samo svećeniku. A upravo je to ono bitno. On je tu u službi mira i pomirenja. Jer, pravoga mira nema bez okomice tj. Boga. Sjetimo se samo božićne noći: “*Anđeli su pjevali slavu Bogu na visini, a mir ljudima koji su Božji miljenici*”.

Pr. Po završetku 2. svj. rata zapisana je i ova zgoda: U nekomu sibirskome logoru kao ratni zarobljenici godinama su bili zajedno katolički svećenici i nekatolički pastori, duhovnici. Jednoga dana dolazi nekatolički duhovnik jednomu kat. svećeniku i želi se kod njega ispovjediti. Ovaj mu odgovara začuđeno: “*Zašto dolaziš k meni kad nisi katolik? Zašto ne ideš nekome od svoje subraće iz iste vjeroispovijesti?*” A odgovor je glasio: “*Ne trebam ja i ne želim nikakve savjete ili ohrabrenja. Ja želim odrješenje od grijeha! A to mi možete dati samo vi - katolički svećenik*”.

2. Grijeh i krivnja

Upravo ovdje vidimo bitna i načelna uvjerenja. Radi se upravo o onome što je govorio i Isus kad je govorio o oprostu grijeha. S jedne strane za svoje suvremenike Isus bogohuli (a zbog bogohule pred

Velikim svećenikom otišao je u smrt, jer se ‘pravi Sinom Božjim’), dolazi s njima u sukob, uzima si za pravo ono što je povlastica samoga Boga, naime, opraštati grijeha i liječiti. A s druge pak strane vidimo jasno uzročnu svezu između grijeha i uzetosti, paralize, bolesti. Isto ćemo pronaći i drugdje u evanđeljima, najzornije kod Ivana u iscjeljenju onoga na ribnjaku Bethesde (u Betsaidi), komu Isus u lice veli: “*Eto, ozdravio si! Više ne griješi, da ti se što gore ne dogodi!*” (Iv 5,14), a ozdravljenik umjesto zahvale prijavljuje Isusa da je to radio subotom, da ga je subotom iscijelio! I opet dolazi do sukoba. Slično se zbilo i s onom grješnicom u farizejevoj kući, za objeda, kad je Isusove noge prala svojim suzama i otirala svojim kosama: *'Budući da je mnogo ljubila, njoj je mnogo i oprošteno!'* I ondje Isus nastupa kao onaj koji s čovjeka skida terete savjesti, grijeha, prošlosti.

Dakle, po našoj ljudskoj krhkoj naravi suočeni smo s krivnjom, grijehom, kaznom, oproštenjem, pokorom i ispaštanjem. Čovjekovoj svekolikoj nesreći izvor je grijeh koji nije samo trenutni čin, trenutni čovjekov promašaj, radnja koja se dogodi u jednome trenutku i koja bi samim time postala prošlost. Grijeh ostaje i odražava se u grješnome stanju, u grižnji savjesti, u našoj stanovitoj uzetosti poput onog iz evanđelja. Očito je jedno: Grijeh se ne može svesti niti ograničiti samo na vremenski raspon grješnoga čina i onoga trenutka, nego grijehom nastaje nešto što ostaje i s čovjekom traje, u čovjeku raste i izrasta u nenaravno stanje. Poglavito pak ako se grijeh ponavlja, ako postane navikom, npr. grijesi psovke, bludnosti, pijanstva, kocke, droge, nemorala... i sl. Ili uzmimo samo primjer klevete. Ako netko nekoga oklevće, ako to proširi, što se danas lako zbiva i preko medija, i u našim komunikacijama. Ta kleveta traje, a njezini učinci se šire, djeluju, razaraju. I ono što se dogodilo možda i nehotice, možda u krivome razumijevanju, zna se povlačiti godinama i ubirati svoje zle plodove, uništiti čovjeka i njegovu egzistenciju, budućnost, obitelj, dobar glas. Štoviše to se, osobito mržnja, zna prenositi s pokoljenja na pokoljenje (mnogi nažalost s mržnjom u srcu i umiru!). Vjerujem da smo doživjeli toliko puta u životu i na tolikim primjerima kod laži postanu „istina“, kad zavist, jal, mržnja, nepodnošljivost zbog uspjeha drugih ne daju mira i kad se želi pošto-poto uništiti sve ono što je netko mukotrпно i pošteno postigao. To može samo čovjek bez savjesti i zbog nekoga svoga niskoga probitka. Ali, ako čovjek ima osjetljivu savjest, iako je u duši rana, ožiljak, mrlja, taj je svjestan da je samo Bog taj koji može sve izbrisati i zacijeliti.

Naravno, nije ovo samo kršćanska misao. Pronaći ćemo i u drugim civilizacijama, religijama, kulturama osjećaj grijeha i krivnje i svu toliku tragediju i zla koja je iz grijeha proizišla. Znamo da su i mnogi veliki pisci, npr. Dostojevski, pisali o ‘demonima’, bjesovima koji vladaju čovjekom. Grijeh nije samo priznanje: Učinio sam nešto pogrešno, učinio sam nešto krivo. Grijehom čovjek zapada u stanje grijeha i krivnje, tako on sam postaje grijehom, krivcem izvorom zla. Osjećaj krivnje je plod grješnoga čina, nekog djela. Jedan teolog ovako kaže: “*Kad se veli grijeh je kao čin nešto prolazno, i što je prošlo, a krivnja ono što u čovjeku ostaj; onda bi se to dalo reći I ovako: grijeh prolazi u onome*

što jest, ali ostaje u onome što u čovjeku proizvodi, čini. On rađa pak svaku vrstu uzetosti, obamrlosti, nemoći. Čovjek ostaje odgovoran pred Bogom, ali i pred čovjekom i pred sobom... ”

3. Zločin i kazna

Ako postoji grijeh i krivnja, onda sukladno tomu logično je da mora biti i primjerena pokora i kazna. To je u svijesti svega čovječanstva. A koja je kazna primjerena? Neki veliki (gr.) filozofi, govorili su o ‘nepopravljivim zločinima’ koji zaslužuju vremenski neograničenu kaznu: - kazna za “vječna vremena”. Što se zbiva s onima koji se cijelim svojim bićem okrenu protiv Boga, protiv ljubavi? Što čeka njih i kakvoj se kazni mogu nadati? Tu se nameće govor o paklu. Usput ćemo samo spomenuti da pakao nije mjesto u koje čovjek dospjeva protiv svoje volje; mjesto muka u koje čovjek biva bačen; već se čovjek sam odlučuje za pakao, vječnu propast, tj. život bez Boga i Božje ljubavi. Ako se čovjek svjesno svojom voljom odluči protiv Boga, onda sam odabire vječnu razdvojenost od svoga izvora. Tu se zapravo radi o onome što je tako zorno opisao J. P. Sartre u drami ‘*Iza zatvorenih vrata*’. Predočava nam mjesto u kome je zatvoreno troje ljudi kao u paklu. Grizu se i izjedaju. Ali kad se vrata otvaraju, ni jedno ne želi vani. Zašto? Žele ostati u svomu paklu, mada im je Bog svima dao mogućnost novoga početka na Golgoti, na križu. Oni to ne prihvaćaju. Oprostio im je. Ali oni ne žele oprost. I što preostaje? Žele nastaviti biti u stanju u kakvu su i dosada bili, daleko od Boga, dakle u paklu.

Pr. Za ispaštanje zla, grijeha, zločina, ponajbolji je odgovor dao Dostojevski u svomu romanu ‘Zločin i kazna’. Glavni junak romana koji je zatukao neku staricu mora sa svojom djevojkom u Sibir i ondje ispaštati za svoj grijeh. Ali ispaštajući grijeh postaje vjernik, obraća se čitajući Novi zavjet. I sam uskrisava iz vlastitoga grijeha dok čita odlomak o Lazarevu uskrsnuću iz Ivanova evanđelja...

4. Oprost, pomirenje i liječenje

Upravo riječ *oprost* nameće nam nova pitanja. Ako je za ljudski promašaj i grijeh moguće iscjeljenje, brisanje krivnje, kako se to daje predočiti? Koji se preduvjeti trebaju ispuniti da bi čovjek dobio oprost od grijeha, pomirenje, a time i izlječenje...?

Prvi i osnovni preduvjet jest spoznaja, priznanje i odbacivanje grijeha i krivnje, što smo već rekli u uvodnome dijelu našega razmišljanja. Iskustvo zla i odbacivanje zla jest preduvjet da bi čovjek dobio oprost, a zatim nepristajanje uz grijeh. Čovjek se mora odreći grijeha. Mi sami, uz rasvjetljenje i pomoć Duha Božjega, govorimo ‘ne’ grijehu i krivnji, a “da” Bogu i milosti.

Gr. filozof Sokrat traži od onoga tko je počinio zlodjelo, ne samo da za svoj zločin ispašta, nego da se i javno odrekne i pokaje za zločin jer je grijehom i zločinom napadnuto ne nešto, ne neki propis ili zakon, nego osoba. A budući da mi vjerujemo da je izvor svih principa i pozitivnih zakona u Bogu, te da je prekršaj protiv nekog zakona zapravo grijeh protiv samoga Boga, onda uz priznanje grijeha i pokoru za grijeh treba također i netko tko će nam krivnju grijeha skinuti; tko će nam podariti puni, potpuni oprost. To pak može samo onaj koga smo uvrijedili, a to je Bog.

U događaju ozdravljenje uzetoga Isus želi skrenuti pogled na sebe kao Božjega Sina, koji ozdravlja uzetoga i to *cjelovito dušu i tijelo!* On ima u sebi Božji autoritet i moć “*Vlastan je Sin čovječji opraštati grijeh*”. On to čini u Očevo-Božje ime! I znamo da je Isus tu vlast povjerio ljudima, Petru, učenicima, skupini učenika, Crkvi... Isto tako im je podario moć i liječiti bolesne. To je danas palo u zaborav. Ispovijed je upravo mjesto oprosta grijeha, ali i cjelovitoga ozdravljenja čovjeka. Ona je nešto poput kupki, lječilišta, gdje su nebrojeni ozdravili na duši i na tijelu. Dakle, Isus je taj „lječnik duše i tijela, a kršćanstvo je lječilište“. Čudesa Božje milosti i Božjega Duha, te ozdravljenja se i danas događaju upravo u ispovjedaonici. A znamo što je bilo nakon onoga čuda u Kafarnaumu. Priznanje: “*Takvo što nismo nikada vidjeli*”. Svi su se divili i ostali zaprepašteni. Sukladno ovome da se zaključiti da je ispovijed lijek, a ne duhovni razgovor; ona je sakrament ozdravljenja a ne nikakva psihoterapija.

„*Gospodin liječi one koji su srca skršena i povija rane njihove*“ (Ps 147).

Evo, u temeljima naše Crkve i njezina poslanja jeste moć opraštanja grijeha. To nam svima omogućuje da svakim danom započinjemo iznova. Novi dan uvijek nova prigoda. To nas poziva na zajedništvo iz sve razdvojenosti i podijeljenosti u koju nas tjera zlo, grijeh, osobni i zajednički. Sve strategije i svi planovi kako obnoviti Crkvu i ovaj svijet padaju pred tim u vodu; neće donijeti nikakva uspjeha ako se ne izložimo Božjemu djelovanju, njegovoj djelotvornoj riječi. A zlo i grijeh moći ćemo samo nadvladati i pobijediti ako ispravno budemo cijeniti ispovijed i priznanje vlastitih grijeha i ako osjetimo u svome srcu sve blagodati onih riječi koje nad nama izriče samo svećenik: “*I ja te odrješujem od tvojih grijeha...*” te dalje riječi koje je Isus rekao onoj ženi: „*Oprošteno ti je. Idi i ne griješi više!*” Evo, to je Isusov dar Crkvi nekoć, kroz svu povijest, danas i ostaje Isusov dar za sva vremena. I nije to neka prazna fraza, nego riječ ispunjena Duhom i snagom. I zašto onda puniti ordinacije kojekakvih “iscjelitelja” ,koji će na samo još više opteretiti, a ne iskoristiti obilno ove blagodati neba koje nam Bog po svojoj Crkvi nudi u ovom sakramentu ozdravljenja; ovih dana osobito? Svi imamo gorko iskustvo zla i grijeha... Suočeni smo s kojekakvim bolestima pred kojima smo nemoćni i protiv kojih se ne može nositi i najsuvremenija medicina, psihijatrija koja liječi samo medicinske slučajeve našu psihi, to je njezino područje. A ispovijed spade u područje našega duha, duše, tj. vjere i ljubavi. I zato ne mogu biti alternativa jedna drugoj. Dakle, ispovijed za grijeh, za

dušu, a psihoanaliza i psihoterapija za medicinske slučajeve, za psihu i to ne kod bilo koga nego kod kompetentnih, stručnih, dobronamjernih i poštenih stručnjaka na tom području.

I na kraju. Nama su uvijek, a ovih sv. dana osobito, na dohvat srca su nam i nude nam se najmoćnije vrednote ljubavi i praštanja, tj. cjelovitog ozdravljenja i na duši i na tijelu. A mi, mi prihvatimo obadvoje za naše osobno i zajedničko dobro.

Tada će se obistiniti i riječi jednog našega psihijatra koji bi svojim pacijentima uvijek savjetovao, ukoliko su vjernici: *“Najprije se dobro i temeljito ispovijedi, a onda dođi i ja ću ti pomoći u tvojim nevoljama i potrebama!”*

Razmišljanje u okviru korizmenih susreta. Za internu uporabu priredio: FRAMIR